

Pět kroků pro špičkový zvuk tvé kapely

🎵 Muzika.....více.....

🎵 Zbavíte se.....

🎵 Osvojíte si.....

***Neznám těch
pět kroků.***

***Já ano!
Dočetl jsem.***

***Publikum bude doslova nadšeno. A vy pak můžete
získat mnohem více a lépe placených koncertů.***

Pět kroků pro špičkový zvuk tvé kapely

- 🎵 Muzika tvé kapely začne více šlapat.
- 🎵 Zbavíte se zvukové koule.
- 🎵 Osvojíte si dynamické a barvité aranže.

**Zvuk čistý jako voda...
a pevný jako diamant...**

Co udělat pro to, aby vaše kapela zněla skvěle?

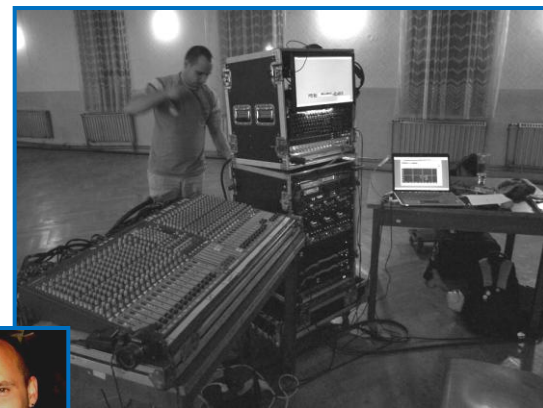
Právě o tom je tento i-Helper.

Napsal: Roman Kaur pro www.rokasound.com

Mistr zvuku a majitel dynamicky se rozvíjející firmy ROKA SOUND.

Expert na analytický engineering.

Děkuji všem muzikantům za podnětné dotazy a diskuze. Právě ty mě inspirovaly k napsání tohoto článku.

Právní prohlášení

Tento materiál je informačním produktem. Jakékoliv šíření nebo poskytování třetím osobám bez souhlasu autora je zakázáno. Děkuji za pochopení a respektování tohoto sdělení. Stažením tohoto materiálu rozumíte, že jakékoli použití informací z tohoto materiálu a úspěchy či neúspěchy z toho plynoucí jsou pouze ve Vašich rukách a autor za ně nenese žádnou zodpovědnost.

Proč tento článek vznikl?

Jako zvukaře i muzikanta mě fascinovalo to tajemství. Proč některá kapela má skvělý zvuk? Jiná zase bídný bez ohledu na to, v jakém prostředí a na jakém pódiu hraje. Poznal jsem, že na výsledku se podílí mnoho faktorů. Určit, které jsou pro výborný výsledek ty zásadní, nebylo jednoduché. Ale nyní je ta práce již za mnou! A i tvoje kapela může z výsledků čerpat.

Položil jsem si otázku. Jsem dostatečně kompetentní?

Jsem si jist, že ani ten nejlepší z nejlepších to o sobě nemůže prohlásit. Vždy bude někdo lepší. A vadí to?

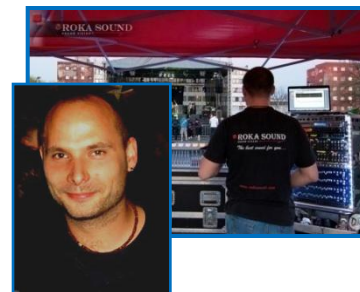
Nikoli, protože na druhé straně je mnohem více lidí, kteří dokážou tyto informace ocenit a zúročit. A to je má motivace.

Uplatnil jsem své nadšení pro zvuk a výhodu, že sám ovládám hru na několik hudebních nástrojů. Nejsem virtuóz, ale k pochopení potřeb interpretů to stačí. Jsem „expert“ na metodiky z oblasti analytického engineeringu. Tyto dovednosti se staly spolu s osmiletou zvukařskou praxí základem pro realizaci tohoto projektu. Pustil jsem se do práce. Více jak 5 let jsem sbíral data, analyzoval a nyní nastal čas publikovat výsledky.

Právě od vás, interpretů, jsem se toho za zvukařským pultem mnoho naučil. Nyní mi bude potěšením, když pomohu zase já vám!

Výsledky pětileté práce jsem pro vás shrnul do 18 stran velmi přínosných informací.

Václav
Roman

Několik důležitostí na úvod.

Co myslíš? Má smysl řešit zvuk kapely? Není to publiku celkem jedno?

U některých pořadatelů, a dokonce i muzikantů, stále přežívá tento mýtus.

A sice, že většina lidí z publika nerozezná kvalitu.

Publiku to v žádném případě jedno není.

Lidé chodí na koncerty proto, že si je chtějí užít a vychutnat!

Zažil jsi někdy tuto situaci?

Kapela právě dohrála. **Návštěvníci akce byli dojatí, plni emocí.**

Rozzářené publikum kapelu doslova nepustilo z pódia... Další kapela ve stejném stylu a ve stejném obsazení odešla bez odezvy.

Proč?

Publikum pozná, když je něco špatně! Většina fans sice nedokáže definovat, co konkrétně „zaskřípalo“, ale výrazy ve tvářích mluví za vše. Pocity se těžko popisují. A právě hudba v nás dokáže evokovat ty nejsilnější emoce.

Pojďme se vydat na cestu špičkových kapel, jejichž koncerty jsou odměněny bujarými ovacemi a především věrností publika.

Vzpomeňte si. Čím jsou charakteristické známé kapely jako např. Korn, Metallica, The Beatles, Led Zeppelin a mnoho dalších?

Kromě muziky, která umí zasáhnout, je to charakteristický zvuk!

Ty jsi muzikant a tedy první úloha je tvé know-how. Máš můj obdiv! S druhou složkou, tedy složkou zvuku, ti rád pomohu. **Pokud nezůstaneš jen u přečtení, jsem přesvědčen o tom, že těchto 18 stran tvoji kapelu posune kupředu.**

Co udělat pro to, aby vaše kapela zněla skvěle?

Vytvořte si nový zvukový standard!

Mnoho kapel se snaží dosáhnout skvělého zvuku.

Když se jich zeptáte, kolik času tomu obětují, odpověď zní – několik let. Zabývají se spoustou detailů, hledají, experimentují. Takový přístup vyžaduje mnoho času a nepodařených investic. Je to obdivuhodná práce.

Dobrá zpráva. Pokud budeš číst dále, zjistíš, že pro dosažení skvělého výsledku stačí realizovat pouze 6 kroků!

Jak jsem došel k těmto pěti krokům? **5 kroků = 5 faktorů**

Během své zvukařské praxe jsem se zabýval analýzou vlivu jednotlivých faktorů na výsledek. Za 8 let jsem měl možnost ozvučit více jak 1000 českých i zahraničních kapel. To vše v různých prostorách a na různých pódii. Některé z kapel potkávám celkem pravidelně. Mohu tak sledovat jejich vývoj. Z celkem 24 sledovaných faktorů bylo pomocí sofistikovaných metodik jako je Six Sigma, Paretova analýza atd. určeno právě těch 5 zásadních.

Těchto 5 kroků je tajemstvím špičkového zvuku kapely. Klíčem k úspěchu. A protože nevím o nikom, kdo by se touto problematikou zabýval, rozhodl jsem se vše zpracovat do tohoto článku zdarma a pomoci tak nejen začínajícím kapelám.

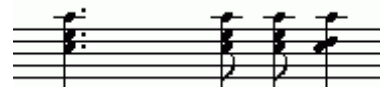
Na samotný závěr úvodu ještě jednou shrňme to podstatné...

- Publikum vždy pozná, že je něco špatně!
- Hudba je médiem umění a emocí. A médiem hudby je zvuk!
- Proto špičkové kapely staví také na špičkovém zvuku.

Stačí pět kroků!

Krok první – Aranže skladeb

 Aby se vaše skladby staly čitelné, stavějte je na promyšlených, jednoduchých, ale úderných aranžích.

Výhoda prvního kroku je, že nevyžaduje investice! Stačí si jen uvědomit, na jakých základech skutečné hudební umění staví. O čem je rytmus. Zaměříme se na jednoduchou podstatu.

Stavebním prvkem hudby jsou noty a pomlky. A právě pomlky (ticho), takty, kdy některý z nástrojů vůbec nehraje nebo hraje piano (hodně potichu), jsou zejména u začínajících kapel neznámou. Jednoduše řečeno, **největší chybou je, že v 90 % částí skladeb hrají všechny nástroje přes sebe.**

Dvě kytary, basa, bicí, k tomu dva zpěvy. Někdy ještě klávesy, hutné stopy samplerů, dechy atd. Často problém i ve studiu. A na live koncertě? Katastrofa!

Vytvořte vzdušné aranže. Je fajn si uvědomit, že každý člen z tvé kapely je důležitý stejně jako ty. Že na to nejsi sám! Snažte se vytvořit jeden kompaktně znějící celek. Dávejte jednotlivým nástrojům prostor. Komunikujte pomocí nástrojů. Nechte vyniknout jejich specifický zvuk bez toho, aby jej překrýval zvuk z jiného nástroje. Vyzkoušejte např. hrát chvíli jen samotné bicí s basou, a pak „do toho řízněte kytary“. Vyzkoušejte chvíli vypustit basu a dejte prostor „četnému kopáku“. A pak ji tam „vyšvihněte! **Publikum bude vaše skladby milovat!**

Unisono (takty, kdy hraje více nástrojů to samé přes sebe) používejte např. v gradacích a jen občas. Nikoli neustále. Pomocí těchto principů dokážete zároveň vytvořit dynamiku. Ulevíte posluchačům od neustále se stejně „valícího kraválu“. To platí zejména pro koncerty v klasickém českém kulturáku. Pamatujte, že to, co na CD zní obstojně, může být na živo velice otravné! Na vině jsou především přeslechy a akustika.

Tip: Své nové skladby stavějte na „čistých a promyšlených aranžích“. Uvidíte, že změna k lepšímu na sebe nenechá dlouho čekat. Pokud máte rádi i své staré skladby, zkuste je upravit dle výše popsaných principů.

Krok druhý – dynamika

Pokud chcete, aby vaše skladby dostaly náboj kulovnice, pak pracujte s dynamikou!

Dynamika je skutečným hudebním klenotem, který dokáže umocnit mrazení publika v zádech. Vzbudit emoce. Zakomponujte do svých skladeb různé hladiny dynamiky a vaše hudba bude „šlapat!“

Naučte se hrát chvíli tišeji. Pak se do nástroje opřete s patřičným drivem. **Pokud necháte publikum vydechnout, zasnít se, pak za odměnu půjde do těch gradací rádo s vámi!**

Vyzkoušejte s celou kapelou ve vhodných pasážích skladeb ubrat na síle. Hrát pocitově. Propojte se mezi sebou s celou kapelou. Užívejte si to. Pak společně přidávejte a postupně (jindy zase náhle) vygradujte z piana do forte! Bude vás to neskutečně bavit. Až se spolu vzájemně „dynamicky propojíte“, pak zkuste práci s dynamikou podpořit ještě změnou tempa. Jakmile se budete dostávat do forte, podpořte gradování zrychlováním. V tu chvíli sami ucítíte, o čem je vlastně muzika. Pocity radosti na sebe nenechají dlouho čekat. Nyní možná laciné, leč dobře výstižné srovnání.

Představ si vaši skladbu jako sex se ženou. Nemyslím si, že se všechny postelové skladby odehrávají od začátku do konce stejně. Se stejnou dynamikou a ve stejném tempu. Partnerku by to asi nudilo. Sex je o pocitech a jak jsme si říkali, hudba také. Proto ani publikum takového skladby nebaví.

Při komponování hudby si tuhle analogii vždy vybav. Pomůže ti to nahradit stereotyp pestrostí!

Ovšem pozor! Rozsahy dynamiky, které se ve zkušebně zdají optimální, na live koncertě mohou být problém. Díky velkému zesílení PA budou skoky v hlasitostech mnohem větší než ve zkušebně.

Proto s tím počítejte. Vytvářejte dynamiku s citem.

Samotným atomem dynamiky je akcentace. Akcentujte doby u Hi-hat, u kopáku (kicku), u basy i u dalších nástrojů. Vaše muzika začne šlapat! Publikum dostanete do varu!

Tip: Buďte trpěliví. Pokud nejste zvyklí pracovat s akcentací not, s dynamikou, bude vám chvíli trvat, než si tyto hudební klenoty osvojíte. Mohu vám však zaručit, že pokud všechny tyto prvky do stavby svých skladeb zahrnete a začnete je více uplatňovat, bude vás to ještě více bavit! Pak počítejte s tím, že publikum rozhodně nezůstane chladné. Přídavky budou požadovány! ☺

Krok třetí – zbavte se zvukové koule!

Zvuková koule je železné břímě muziky. Hod'te ji do starého železa!

I v tomto vám hodně pomůžou předešlé principy. Avšak cesta k cíli je mnohem barvitější. Třetí krok je nejrozsáhlejší a věřím, že některé z vás možná trochu pobouří. Zkrátka předsudky a zažité zvyky budou pro vás vlastní překážkou. Zahod'te předsudky! Dokázali to jiní a vy to dokážete také!

Pokud úspěšně realizujete tento krok, budete nakonec sami ti nejšťastnější. Navíc vám bude děkovat publikum, pořadatel i zvukař. Uděláte obrovský skok ve své profesionalitě!
Váš nový zvukový standard budete mít na dosah.

Zvuková koule je stín mnoha kapel. Jde o zvuk kapely, kdy v podstatě slyšíte jeden nečitelný rachot. Jednotlivé noty i „nástroje se slévají“. V tu chvíli mají mnozí z publika chuť odejít k baru a dát si panáka. Na vině může být více negativních faktorů ve vzájemné interakci. Špatná akustika, nezkušený zvukař, nevhodné PA atd. Jedno je jisté.

Pokud realizujete níže popsané změny, náchylnost ke vzniku zvukové koule klesne k minimu.

Zapamatujte si jedno důležité pravidlo.

Výsledný zvuk v auditoriu (v hledišti) je z 80 % obrazem zvuku na pódiu.

Problém číslo jedna je vysoká hladina hluku nástrojových aparátů a monitorových boxů. Touto problematikou se podrobně zabývá [tento článek](#). Proto věnujte chvilku času a pokud jste jej ještě nečetli, učiňte tak v brzké době.
Nyní se pusťme do nejrozsáhlejšího, ale zásadního a velice efektivního, kroku!

3.1 – nasměrujte své aparáty tak, aby jejich energie vyzařovala k vašim uším

Je mylnou představou, že když chci něco více nebo konkrétněji slyšet, musím přidávat hlasitost, dokud se tak nestane.

Ve skutečnosti jsou zákony fyziky neúprosné. A aby toho nebylo málo...

- Mnoho koncertů se koná v akusticky nevhodných prostředích.
- Jiné se odehrávají sice venku, kde bývá akustika super, ale často na menších pódiích.

V obou případech je nežádoucí vysoká hlasitost na pódiu. Čím vyšší hlasitost na pódiu, tím horší zvuk pro publikum. Co je však paradox dokonce i pro vás, pro kapelu! Na vině jsou přeslechy, odrazy a interference. Pro více detailů opět odkazují na tento článek: [umístění a směřování nástrojových aparátů](#)
Vyzkoušejte si doma pustit svoji oblíbenou muziku. Vytočte volume doprava, co to dá. Co se stalo? Zvýšilo se zkreslení. Zvuk přestal být čitelný a konkrétní. Důvodem je omezení, které s sebou reprodukce zvuku přináší. Není potřeba dělat z poslechu komorní večírek. Dopřejte si optimální hlasitost. Nejlepšího výsledku se dosahuje, pokud nastavíte volume cca na 40 – 80 % výkonu vašeho audio-systému. To samé platí pro komba, monitorové boxy i pro PA. Díky tomuto pravidlu si zvuk zachová prostor pro dynamiku. Vlivem menších výchylek membrán měničů lépe uslyšíte kontury. Také předejdete elektromechanickému zkreslení. „Zvuk může dýchat!“

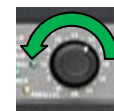
Pojďme se podívat na podstatu problému přímo na pódiu. „Přidej mě více do monitoru.“ Takovéhle požadavky mají občas i kytaristé, kteří mají za sebou 100W krásného lampového zvuku. 100W nakreslených středů dokáže udělat neuvěřitelný randál! V této oblasti je lidský sluch nejcitlivější. Proto snadno dochází k jeho poškození! Abyste dosáhli podobné hladiny hluku např. v basech, potřebovali byste cca 1500W výkonu. **Jak je tedy možné, že se kytarista stále málo slyší?** Kytarové aparáty hrají na rozdíl od basových dost směrově. Tedy největší úroveň hlasitosti je přímo v ose boxu. Kvůli tomu, že box je většinou umístěn přímo na podlaze nebo na nízké židli apod., většina vyzářené energie směřuje jinam než ke kytaristovi..

Řešení je jednoduché. Natočte si komba či boxy na sebe, nasměrujte je na své uši. Nikoli do publika! Uvidíte, že vám to bude nepříjemné. Nyní můžete v klidu volume např. o 30 % ubrat. Pokud používáte kombo lampové, které pro svůj zvuk musí být „nahlas“, poříďte si kombo s menším výkonem. Zaměřte se spíše na „barvu“ zvuku, jeho charakter. Nikoli na co největší hlasitost! Tím nechci říci, abyste se nějak zásadně omezovali. Jen si uvědomte, že na pódiu jsou i ostatní. Stačí, aby jeden z členů kapely byl „hluchý“. Pak už se to veze. Protože ostatní členové kapely musí automaticky dorovnat své nástroje právě k tomu nejhlasitějšímu. Je důležité podotknout, že i z hlediska zdraví je tento problém dost podceňován. Ovšem pokud se zeptáte jakéhokoli muzikanta, který se hudbě věnuje např. 15 let a s hlasitostí to přeháněl, řekne vám, že kdyby to šlo vrátit, už by to nepodcenil. Uši totiž nejsou oči. Žádný laser vám sluch nevrátí.

Jak dosáhnout kultivovaného a „čistého“ zvuku na pódiu? Zkuste obrácený přístup

Když máte pocit, že něco neslyšíte, klasicky přidáváte hlasitost na monitorech, komba a brzy se dostanete k limitu. Ve výsledku jsou v tuto chvíli odrazy zvuku od stěn sálu tak hlasité, že skoro opadává omítka. Přeslechy doslova drancují vaše muzikantské výkony. Polovina interpretů si v této chvíli nasazuje špunty. Publikum trpí, vy trpíte, zvukař trpí. Přitom v tuhle chvíli ještě nic nehraje z PA! Je evidentní, že je něco špatně. Lék je naprosto fascinující. Tak pojďme ordinovat!

Nazval jsem jej:

3.2. „Systém volume doleva!“

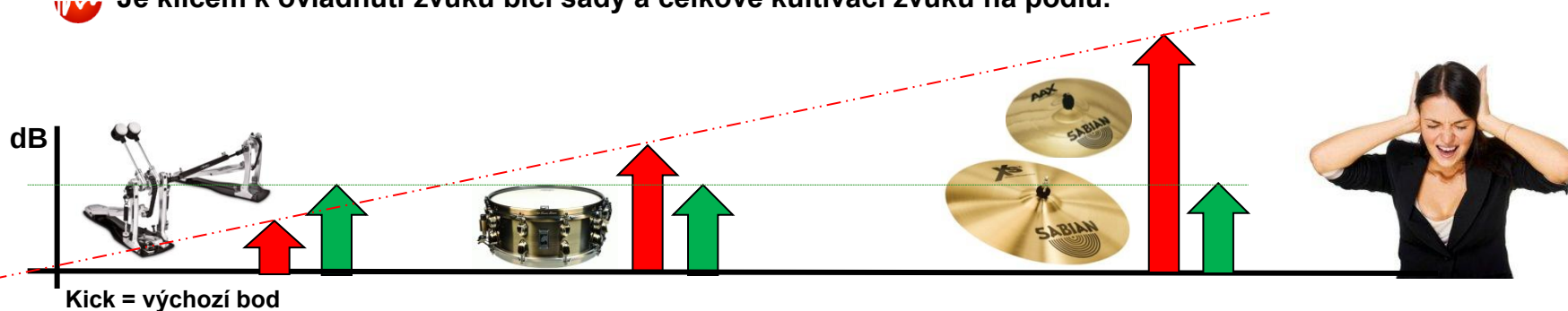
Pokud na pódiu něco špatně slyšíte, přitom je evidentní, že to samo o sobě hraje celkem nahlas, pak poslouchejte, který nástroj ten zvuk nebo zpěv přehlušuje. A naopak jeho hlasitost uberte! Stále to není v pořádku? Poslouchejte dál. Který nástroj jej „přeřvává“ nyní? Tak jej také uberte. Takto se postupně dostanete na přijatelnou hladinu zvuku. Ve výsledku je to mnohem lepší přístup. Pokud si jako kapela dokážete udělat na pódiu tímto postupem super zvuk, bude se vám hrát skvěle! A to bez špuntů. Najednou uslyšíte details. Zvuk se vyčistí! Budete mít rezervu dynamiky. Barva nástrojů bude přirozenější. Koule a urvanost zmizí nebo se alespoň zmírní! Zvukař vám pak může „namíchat ven“ zvuk o 60 % čitelnější a příjemnější. Lidé budou spokojenější a rozhodně vám to dají najevo!

Je to radikální změna v přístupu, a proto nečekejte, že se vám to hned na první akci osvědčí. Pár koncertů to potrvá. Zkoušejte takto hned ve zkušebně. Nepolevujte! Po pár hraních si tento postup zamilujete! V tu ránu jste o 50 % blíže k cíli! Mnozí z vás možná právem namítlí. Jenže já musím volit hlasitost podle bubeníka. Co s tím?

3.3. Vyrovnaná hra na bicí nástroje

Je klíčem k ovládnutí zvuku bicí sady a celkové kultivaci zvuku na pódiu.

Na bicí se tišeji hrát nedá. Zaslechli jste toto tvrzení? A věříte mu? Musím se přiznat. Bicí jsou mi velice blízké. Každý, kdo mě zná, ví, že např. se zvukem kopáku nešetřím ☺. Mám rád, když muzika „šlape“. Nicméně s tvrzením, že na bicí nejde hrát tišeji, nesouhlasím. Za svou praxi jsem poznal stovky sad s různými hráči. S klidným svědomím konstatuji, že min. 50 % z nich to umí. **Zvuk takových bubeníků bývá famózní.** Pokud to někdo nehrotí do opačného extrému.

Apelujte na svého „rytmera“, aby hrál vyrovnaně. Když bubeník zvládá svůj nástroj, **neměly by v žádném případě zvuky činelů „trčet“ nad zvukem kopáku či dokonce virblu!** Zkuste si svou hru nahrát na jeden mikrofon umístěný do prostoru (nebo kameru), a pak poslouchejte, jak sada zní jako celek. Mnoho hráčů na bicí řeší, jak zní jednotlivě kopák, virbl, tomy. Super přístup. Neméně důležité však je, jak zní sada komplexně.

Velmi často úder do činelů přehlušují zvuk virblu i kopáku. Činely vysloveně trčí z celého soundu kapely. Nejtišším článkem sady je obvykle kopák (kick, velký buben). A právě jemu by se měla hlasitost ostatních článků sestavy přizpůsobit. Řinčení činelů se mohutně odráží od stropu a od stěn přímo do publika, které tím vyloženě trpí. Navíc je intenzita hluku tak vysoká, že zpěvové mikrofony jej snímají často více než samotný zpěv! Noční můra muzikantů, lidí i zvukařů. Nespolehejte se na to, že vaši nevyrovnanou hru zvukař dorovná. Pokud činely skutečně dominují, není to v praxi možné. Zvuk činelů totiž snímají všechny mikrofony umístěné na pódiu. A proto ani vypnutí over-headů (mikrofony určené pro snímání zejména činelů) nic nevyřeší. Zajistit pak čitelnost zpěvu nebo kytarových sól v praxi jde jen stěží. Opět připomeňme to pravidlo. Zvuk v publiku je z 80 % obrazem zvuku na pódiu.

3.4. „Bubenický paradox“

Bubeníci často nejsou bezohlední a arogantní!

Příčinou je často tzv. **bubenický paradox**. Pokud hrajete na bicí, možná vás překvapí, že **na vašem místě hraje sada pocitově nejtišeji**. Jelikož bubeník sedí vždy právě za ní, často ani netuší, jak silný akustický tlak jeho síla úderů, především do činelů, způsobuje.

Zkus se někdy postavit přímo před bicí sadu a nechat někoho zabubnovat stejně intenzivně, jako to děláš Ty. Získáš tak přesný obraz toho, co musí tvoji hudební kolegové na pódiu snášet.

Řešení, jak zvuk utlumit, je hned několik. Změna paliček, blán, zatlumení, nový styl hry atp. **Různé typy paliček hrají různě nahlas a s jiným frekvenčním attackem**. Tímto se dá hodně získat. Mnoho interpretů dnes hraje s ucpávkami v uších. Upřímně? Nedivím se. Jen mi uniká logika věci. **Pokud si musím nasazovat „špunty“, je něco špatně**. Ucpávky v uších neodstraňují příčinu. Nýbrž jen maskují problém. Navíc všichni lidé v publiku s sebou špunty nemají.

Takže shrňme ještě jednou:

Právě činely a kytarová komba bývají často zdrojem největšího hluku na pódiu. Kvůli nevhodnému umístění „řvou“ nejvíce do publika a do zpěvových mikrofónů. Zvuk takové kapely příliš neovlivní ani zvukař se špičkovým PA. Využijte princip „volume doleva“. Udělejte vše pro to, abyste si do monitorových boxů nemuseli nechávat pouštět všechno, ale hlavně zpěvy, případně „kytary do kříže“ nebo kopák. Jestliže se vám podaří tyto kroky realizovat, zvuk vaší kapely se stane o poznání čitelnější a příjemnější. Především náchylnost ke vzniku koule klesne k minimu. Publikum vás za to bude mít rádo! Bude se na váš koncert těšit.

Tip: Špatné hráčské návyky se velice těžko přeučují. Vyžaduje to trpělivost a cvik. Pokud se vám to podaří, uvidíte, že budete spokojeni.

Zbývá nám poslední kategorie z realizace třetího kroku.

Protože tohle téma je nejrozsáhlejší, připomeňme ještě jednou.

Třetí krok k dosažení vašeho nového zvukového standardu se jmenuje:

Zbavte se zvukové koule. Témata, která jsme v tomto kroku probrali:

3.1. Nasměrujte své pódiové aparáty správně

3.2. Osvojte si systém „volume doleva“

3.3. Získejte vyrovnanou hru bicích nástrojů

3.4. Bubenický paradox

130dB!

Poslední bod třetího kroku nese název: **3.5. Eliminujte efekt maskování**

Chcete, aby váš nástroj zněl v kontextu celé kapely konkrétně? Aby byly jednotlivé tóny a harmonie dobře čitelné?

Další příčinou tzv. zvukové koule je frekvenční maskování. Lidský sluch je nedokonalý. Z toho těží např. dnes tak oblíbené MP3 formáty (bohužel). Jak to funguje? Pokud slyšíte dva zvuky současně a jsou postaveny na stejné frekvenci, jeden překryje druhý. Nebo se spojí v nečitelný celek. V kapele produkuje souběžně mnoho zvuků. Proto je zvuk jednotlivých nástrojů potřeba nastavovat v kontextu s nástroji ostatními. Nejčastější chybou bývá např. tato: Používáte samplý. Ty samy o sobě vyplňují velkou část frekvenčního spektra. Obsahují frekvence od nejnižších (20Hz) až po (20 kHz). Pustíte-li takové podklady samotné, zní to skvěle. To samé např. u kytary. Nastavíte si na svém kombu „plný zvuk“. Hodně basů, středů i výšek. Ta kytara zní super. Má „koule“. V zápětí se přidají zpěvy, bicí, basa, další kytara, případně další nástroje. A co se stane? Vše splyne opět v jednu „kouli“. Proto experimentujte s ekvalizéry na svých kombech, hlavách. Nechte každému nástroji jeho dominantní spektrum volné. Zkuste zvuk kytar nastavit spíše hutnější, aby zbylo volné pásmo pro zpěvy (Korn). Pokud používáte samplý jako stálý podklad, postavte je frekvenčně tak, aby nezabraly místo všem ostatním nástrojům. S tímto je potřeba si vyhrát a laborovat. Pomocí těchto prvků také dokážete zvuk své kapely odlišit od ostatních. Publikum si vás lépe zapamatuje. Vybavujete si ta hodnocení? „**Té kapele to opravdu šlapalo! Předchozí kapela zněla skvěle! Ten zvuk byl jako z CD!**“ Pokud chcete, aby lidé po vašem koncertě takto hovořili, zaměřte se na práci se zvukem. Šíření emocí vašich skladeb k srdcím a uším posluchače je postaveno na zvuku.

A zvuk je hodně o fyzice. Pokud potřebujete s tímto pomoci, napište mi.

Krok čtvrtý – udělejte si radost!

4.1. Za více peněz více muziky!

Body, o kterých jsme hovořili doposud, nevyžadují žádné finanční investice.

Můžete se s kapelou hned pustit do kreativní práce. Sedněte si na pívko nebo na čaj. Přečtěte si článek **spolu a nahlas**. Diskutujte o tom, jak posun realizovat. Kdy začnete. **Udělejte si konkrétní plán.** Krok čtvrtý už vyžaduje kapitál. Ale co je dnes zadarmo? Navíc tě určitě muzika naplňuje! **Tak to neodkládej a investuj do svého špičkového nástroje, komba nebo bicí sady.** Vyplatí se to! **Už jen za tu radost to stojí.**

Pokud si jako kapela sednete a zhodnotíte objektivně kvalitu nástroje či aparátu každého z vás, možná zjistíte, že to není to pravé ořechové. A že investice do všech nových nástrojů, komb atd. bude vysoká. Když budete každý spořit na to své, první změna nastane např. až za rok.

Ale jste-li dobrý team a věříte si, můžete postupovat takto:

Složte se a vyřešte nejprve ten největší problém. Třeba kupte kytaristovi novou hlavu. Výsledek se dostaví hned na prvním koncertě. A takhle postupujte dál. Postupně se finančně vyrovnáte. Tímto způsobem budou změny k lepšímu okamžité. Investujte z dlouhodobého hlediska. **Do kvality!** Ve výsledku to stojí méně než objevování Ameriky.

4.2. Učte se od těch nejlepších

Můžete ušetřit tisíce hodin času a statisíce korun.

Průměrný muzikant za svůj život vydá tipuji kolem 300 000 Kč za nástroje, kabely a příslušenství. **Zjednodušte si cestu! Učte se od těch nejlepších.**

Najdi si svůj zvukový vzor. Je jedno, že je to zahraniční interpret. Pátrej po tom, co používá za basu, co za hlavu, jakou bednu. Jak to má propojené a jak nastavené. Nikdy se nebojte kohokoli zeptat! Ve výsledku tím ušetříte mnoho peněz. Stejně tak, jako mezi PA (zvukařova aparatura) i mezi nástrojovými aparáty a jejich kvalitou zvuku je značný rozdíl! Z praxe mohu říci, že kvalitativní rozdíly mezi nástroji, kombi, bicími jsou obrovské. Ty špičkové hrají vždy podstatně lépe! „Laciné šmejdy“ naopak znějí „plastově“, chemicky, nehrají dobře ani nahlas, ani potichu, mají plochý „středový“ zvuk, malou čitelnost a dynamiku. **Málokdy se vidí, že by dobrá kapela hrála na špatné nástrojové aparáty.**

Vůbec se nedivím, když kapely odmítají hrát na „erární“ bicí a komba. Přesto, že jako zvukař pak mám více práce s přestavbami, vždy mě potěší, když „erár“ vystřídá kvalita muzikanta. Většinou jsou „erární“ pódiovky „levné krámy“, navíc notně opotřebené. Nástroje, struny, snímače, hlavy, komba, nastavení – to vše je know-how každé kapely. **Proto v 99 % případů každá kapela, která má špičkový zvuk, má za sebou také špičkové aparáty s vymazlenými nástroji. Co je však velmi důležité. Naučte se pracovat s nastavením korekcí na svých aparátech. Hodně vám to pomůže.**

Zvukař má k dispozici mnoho ovládacích prvků, kterými dokáže i špatným nástrojům pomoci. **Na pultu však nelze přidat něco, co neexistuje.** Proto např. pokud snímače tvé basové kytary nesnímají konkrétní zvuk strun, s dostatkem vyšších středů či pod. na pultu už konkrétní basu neuděláš, a to ani když tyto frekvence přidáš o 15dB.

Zkrátka není možné zesílit něco, co přes snímače neprojde.

Než se do takto zásadních investic pustíte, ptejte se. Zjišťujte informace od zkušenějších. Informace si potvrzujte referencemi. Pak si klidně své vysněné nástroje či aparáty nejprve vyzkoušejte! Dnes je konkurence prodejců tak vysoká, že vám to rádi dovolí. Jen z vydařené investice budete mít radost.

Krok pátý – Nebud'te na to sami!

 Získejte pomocníka, který urychlí vaše přestavby.

5.1. Rider - k čemu slouží?

Většina z vás už asi zná a má. Tzv. Rider. **Jde o dokument v PDF či jiném formátu. Lze jej vozit také vytištěný s sebou. Je to jakási mapa potřeb a požadavků pro váš úspěšný koncert. Skládá se ze dvou částí (listů).**

- 1) **Stageplan: vyobrazuje autentický layout** (nákres rozestavení kapely na pódiu). Najděte si optimální postavení tak, aby se vám co nejlépe hrálo. Vytvořte si standard, který budete sami pokud možno dodržovat. **Berte přitom v potaz eliminaci přeslechů. Více opět v tomto článku:**
- 2) **Input list:** zde je popsáno detailní obsazení vstupů, routing do monitorových boxů, informace o tom, jaké preferujete mikrofony a další. Můžete také např. přidat poznámky, že si nepřejete používat strobo efekty nebo kouřové efekty. Doporučuji zmínit informaci o tom, že není přípustné, aby PA bylo připojeno do sítě bez rozvaděče s proudovým chráničem. Zajistěte si tak bezpečnost před úrazem elektrickým proudem. **Např. za deštivých koncertů je tohle velice důležité.**

Přínosy rideru?

Rider urychlí vaše pódiové přestavby (zvukař dopředu ví, co a kde připravit a jak to zapojit).

Pomocí rideru eliminujete riziko, že budete zpívat do mikrofonu SEKAKU, ze kterého vám nebude rozumět ani slovo. Pokud uvedete doplňující informace, nebudete muset snášet strobo efekty, či kouřové efekty, pokud vám to vadí.

Díky rideru můžete zvýšit vaši bezpečnost.

Rider je také určitou vizitkou profesionality kapely.

Váš rider si nechte vypracovat nejlépe od zkušeného zvukaře, který přesně ví, jaké body do něj uvést a jaké mikrofony k vaší sestavě vybrat jako „riderové“. Pokud jej chcete vytvořit na zakázku [v profesionální podobě, uděláme to za vás.](#)

5.2. Přiberte dalšího člena do kapely

V případě, že to s vaší kapelou myslíte opravdu vážně, baví vás to a záleží vám na výsledku, pak doporučuji přibrat nového člena. Nebojte se. Na pódiu vám žádné místo zabírat nebude, přitom s výsledkem vám může hodně pomoci.

Váš nový dvorní zvukař vám přinese:

Další urychlení zvukové zkoušky.

Bude vám pomáhat dosáhnout vašich představ. Díky znalostem skladeb „vytáhne sóla“ přesně, kdy je třeba. Dokáže váš zpěv podpořit vkusnými efekty. Umocnit dynamiku gradací a klidných pasáží.

Vyberte si někoho dobrého, komu důvěřujete. Především pak člověka, který má cit pro věc a „nedělá“ zvuk pro sebe, nýbrž pro lidi!

Pak jako kapela dosáhnete mnohem lepších výsledků! Dobrý zvukař, byť přítel kapely, bude určitě něco stát. Zvukaři obecně trpí nedostatkem času. Ale ve výsledku se to vyplatí. Váš nový člen kapely má totiž možnost vás slyšet z pozice publika. **A proto vám může hodně pomoci i v dlouhodobém horizontu.**

Doporučení: Občas se setkám se zvukaři zejména méně známých kapel, kteří výsledek zhorší přesto, že kapelu dobře znají. PA systémy jsou v dnešní době velice složitá zařízení, která vyžadují mnoho znalostí k jejich ovládnutí, konfiguraci, patchování atd. Pokud takový zvukař tyto nástroje neovládá, neví jak pracovat s kompresory, param. Eq atd., pak je výsledek zpravidla horší než se zvukařem, který je majitel PA systému. Proto ještě jednou. Chcete-li svého dvorního zvukaře, pak pouze odborníka. Nikoli jenom kamaráda.

No a tím se dostáváme k samotnému závěru. Hned vás potěším.

Krok šestý nevyžaduje ani korunu investic a dokonce jen minimum čtení!

Tak s chutí do cíle!

Závěr.

Jen činy rozhodují o výsledku!

Ač je tento i-Helper určen zejména pro začínající formace, věřím, že ani profíci jím nepohrdli. I oni totiž často dělají stejné chyby. Je to pochopitelné. Jako muzikant se také chci soustředit zejména na svoji hru. A ne se zabývat technickými záležitostmi. Ovšem bez toho to nejde.

Od toho tu máte nás, zvukaře. ☺ **Vždy jsem zastával názor, že kapela a zvukař tvoří jeden celek.** Že jen pohodovou spoluprací se dá dosáhnout těch nejlepších výsledků. Ač každý stojí na opačné straně auditoria, oběma jde o to samé. **Dopřát publiku fajn hudební zážitek.** Proto díky za to, že jsi článek dočetl až sem!

Tento text v žádném případě není kritikou muzikantů! Nýbrž souborem pomůcek pro co nejlepší zvuk na pódiu. Zbytek leží na nás, zvukařích. Je pravdou, že pokud pořadatel najme na akci nekvalitního zvukaře nebo nekvalitní PA systém, vaše snaha je ohrožena hned na začátku. A to i v případě, že si na pódiu dokážete udělat super zvuk! Každopádně i tak bude výsledek podstatně lepší. Jsem si jist, že pokud alespoň 4 kroky ve své kapele realizujete a dotáhnete ke zdárnému konci, **zlepšení pocítíte po pár koncertech! Držím palce a těším se na slyšenou na nějaké akci.**

Některé informace zde popsané jste možná už slyšeli. Ale problém je přijmout je za své. **Skutečně něco začít dělat.** Zůstane-li jenom u přečtení, nic se nezmění a nezlepší. Pokud se na cestu svého nového zvukového standardu vydáte, pak gratuluji! Doporučuji si i poté vždy např. po 30 koncertech s kapelou sednout, vzít si článek a ověřit, zdali někdo nesklouzl zase zpět do světa zvukové koule. Pokud jsi právě ty dočetl až sem, tedy ke konci, **máš ambice na to, stát se zvukovým leadrem kapely! Pokud se ti článek líbil, šíř odkaz na něj třeba na facebooku.**

Těžvuk!

Začni realizovat váš NOVÝ ZVUKOVÝ STANDARD!

Máš-li jakékoliv dotazy, ptej se zde: roman@rokasound.com

Nebo telefonicky: 774 116 807

Na případné dotazy rád odpovím. PO-ČT 9:00 – 21:00

P.S.

Na úplný závěr trochu z jiné notové osnovy.

Někteří z vás možná pamatují výzvu, kterou jsem nedávno publikoval na **facebooku ROKA SOUND**. Požádal jsem hudební veřejnost o vyplnění ankety. Jak jsi před chvílí četl, **ten, od koho jsem se hodně naučil, jsi právě Ty. Muzikant.**

Ale pak je tu ještě někdo, kdo pomáhá tobě i mně zároveň. Tušíš, koho mám na mysli? **Ano, jsou to pořadatelé hudebních akcí.** Kdyby nebylo jejich vášně a mnohdy nevděčné práce, tak **ani Ty, ani já bychom nemohli dělat to, co nás baví.**

Proto právě pro ně je připraven další projekt. **Pojďme společně rozlousknout tajemství vyprodaných sálů.** Pokud se ti článek líbil, sdílej odkaz na něj. A pokud chceš zase pomoci ty nám, na [tomto odkazu](#) najdeš zmíněnou anketu. Vyplň ji a pošli mi ji na email roman@rokasound.com
Nezabere ti to více jak 10 minut.

Děkuji!